**Hukuk Bölümü 2007/133 E., 2007/110 K.**

- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI**

- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [ Madde 27 ]
- 1608 S. UMURU BELEDİYEYE MÜTEALLİK AHKAMI CEZAİYE HAKKI... [ Madde 1 ]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [ Madde 14 ]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [ Madde 19 ]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [ Madde 27 ]

**"İçtihat Metni"**

O L A Y : Keçiören Belediye Başkanlığı'nın 13.11.2006 gün ve 2554 sayılı ceza kararı ile, 1608 sayılı Kanun'a Maddeler Eklenmesine ve 2575 sayılı Kanun'un 3. Maddesinin Kaldırılmasına Dair 151 sayılı Kanun'un ek 2. maddesi gereğince umumi temizliğe riayet etmediğinden bahisle davacının hafif para cezası ile cezalandırılmasına ve 1 gün müddetle ticaret ve sanat icrasından men'ine karar verilmiştir.

Davacı, bu işlemin, işyerinin (1) gün süreyle kapatılmasına ilişkin kısmının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 9. İDARE MAHKEMESİ; 14.11.2006 gün ve E:2006/2554, K:2006/2486 sayı ile, davanın, davacı şirketin işlettiği fırın işyerinin 1608 sayılı Kanun'a 151 sayılı Kanun'la eklenen Ek 2. madde uyarınca (1) gün süreyle kapatılmasına ilişkin 06.11.2006 gün ve 011146 sayılı(15.11.2006 günlü maddi hatanın düzeltilmesi kararı uyarınca "13.11.2006 tarih ve 002554 sayılı" olarak düzeltilmiştir) Belediye Başkanlığı kararının iptali istemiyle açıldığı, 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 486 numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesinde, belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve selahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle, belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e belediye encümenlerinin yetkili olduğunun belirtildiği, aynı Kanuna 151 sayılı Kanun'la eklenen Ek 2. fıkrada, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesinde kayıtlı cezayı müstelzim hususları bizzat gördükleri takdirde kimlerin hangi miktarda para cezası ile kaç güne kadar ticaret ve sanat icrasından men cezası verebileceklerinin düzenlendiği, aynı Kanunun 2575 sayılı Kanun'la değişik 5. maddesinde, ceza kararlarına tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaat ile şifai veya yazılı itiraz olabileceği, 6. maddesinde de, hakimin izahat almak üzere lüzum görürse muterizi veya vekilini celb ederek dinleyebileceği kuralının yer aldığı, bu kurallar incelendiğinde, sözlü itirazları da kabul ile inceleyebileceği ve gerektiğinde muterizi celb ederek dinleyebileceği ifade edilen "mahsus hakim"in yazılı yargılama usulünün uygulandığı idare mahkemesi olarak anlaşılmasına olanak bulunmadığı, kaldı ki Yasadaki mahsus hakim olmayan yerlerde sulh hakiminin yetkili olduğuna ilişkin hükmün de bu sonucu doğruladığı, bu durumda, 1608 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan ve işyerinin belli bir süre kapatılmasına ilişkin dava konusu uyuşmazlığın görümü ve çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 7. SULH CEZA MAHKEMESİ; 29.12.2006 gün ve 2006/1612 Müt. sayı ile, Keçiören Belediye Başkanlığı'nın 13.11.2006 tarih ve 002554 sayılı işlemi ile, itiraz edenin 109,00 YTL idari para cezası ve 1 gün müddetle ticaret ve sanat icrasından men cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde, idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerinde mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve diğer tedbirler olarak belirtildiği, Kanunun 27/1 maddesinde ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulacağının hüküm altına alındığı, yine 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanun'un 34.maddesi ile Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine eklenen 8. fıkrada, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kuralının getirildiği, bu duruma göre, sulh ceza mahkemesinin sadece idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı yapılan itiraza bakmakla görevli olduğu, bunun dışında diğer tedbir kararlarını içeren (iş yerinin kapatılması, ruhsatın geri alınması, meslekten men, durdurma, inşaatın yıkımı gibi) idari yaptırım kararlarına karşı yapılan itirazın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği, itiraz konusu idari yaptırım kararında; aynı işlem kapsamında itiraz eden hakkında idari para cezası ile birlikte idari yargının görev alanına giren 1 gün müddetle sanat ve ticaret icrasından men tedbir kararının da verildiği ve bu nedenle 5326 sayılı Yasa'nın 27/8 maddesi uyarınca idari para cezasına yapılan itirazın da 1 gün süre ile sanat ve ticaret icrasından men işleminin iptali talebiyle birlikte idare mahkemesinde görülmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek, aynı konuda Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin 14.11.2006 tarih ve E:2006/2554, K:2006/2486 sayılı görevsizlik kararı bulunduğundan, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın hüküm kesinleştiğinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Dr.Atalay ÖZDEMİR, M.Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Z.Nurhan YÜCEL, H.Ayfer ÖZDEMİR, Abdullah ARSLAN ve H.Hasan MUTLU'nun katılımlarıyla yapılan 04.06.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu

gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki , başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

Ancak, adli ve idari yargı yerleri arasında 1608 sayılı Yasa uyarınca verilen 1 gün müddetle ticaret ve sanat icrasından men cezası yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, davacının görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi istemine ilişkin dilekçesi ile birlikte son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör- Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1608 sayılı Yasa uyarınca verilen 1 gün müddetle ticaret ve sanat icrasından men cezasına ilişkin Keçiören Belediye Başkanlığı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 15.5.1930 tarih ve 1608 sayılı Kanunun, 3.1.1940 tarih ve 3764 sayılı Kanunla değişik 1. maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 536,538,557,559 ve 577. maddeleriyle 553.maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine belediye encümenleri salahiyettardır. Şubelere ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler."; 5.7.1934 tarih ve 2575 sayılı Yasa ile değişik 5. maddesinin birinci fıkrasında, "Ceza kararlarına tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. " denilmekte; 6. maddesinde de, itiraz üzerine tetkikatın evrak üstünde yapılacağı, itirazlar varit ise hakimin ceza kararını iptal ve para cezası alınmış ise belediyenin geri vermesine hükmedeceği, itiraz varit görülmezse kararın tasdik olunacağı, itirazın otuz gün içinde neticelendirilmesinin mecburi olduğu, Hakimin izahat almak üzere lüzum görürse muterizi veya vekilini celbederek dinleyebileceği belirtilmekte ve 7. madde ile, yazılı emir ile bozma yolu saklı kalmak kaydıyla, itiraz sonucunda hakim tarafından verilecek kararların kesin olduğuna ve temyiz edilemeyeceğine işaret edilmektedir.

Diğer taraftan, 5.12.1960 tarih ve 151 sayılı Yasanın 1. maddesiyle eklenen 1608 sayılı Yasanın Ek 2. maddesinin birinci fıkrasında, "1608 sayılı kanunun 1 inci maddesinde kayıtlı cezayı müstelzim hususları bizzat gördükleri taktirde il merkezi olan yerlerdeki belediye başkanları ile bulunduğu takdirde başkan muavinleri, şube müdürleri ve belediye başkanlarının bizzat yetki verdikleri müdürler seviyesindeki ilgili görevliler re'sen 25 liraya kadar hafif para cezası tertibine ve 4 güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e, diğer yerlerdeki belediye başkanları ile bulunduğu takdirde başkan muavinleri re'sen 10 liraya kadar hafif para cezası tertibine ve bir gün ticaret ve sanat icrasından men'e yetkilidirler." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yasa ile, belediyeyi ilgilendiren yasal düzenlemelerin emrettiği fiilleri yapmayanlara veya yasakladığı fiilleri işleyenlere 1. maddede yazılı diğer cezaların yanı sıra ticaret ve sanat icrasından men cezası verilmesi konusunda belediye encümeni ve belediye başkanları ile bulunduğu takdirde başkan muavinleri, şube müdürleri ve belediye başkanlarının bizzat yetki verdikleri müdürler seviyesindeki ilgili görevliler yetkili kılınmış ve bu cezalara itiraz edilmesi üzerine uygulanacak usul ve esaslar özel olarak düzenlenmiş olup, uyuşmazlığa konu edilen davada görevli yargı yerinin belirlenebilmesi için söz konusu itiraz yolunun açıklanması gerekmektedir.

1924 tarih ve 486 sayılı Yasa'da, belediye cezalarına karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı kabul edilmiş iken, bu Yasanın 6. ve 7. maddelerini tadil eden 1927 tarih ve 959 sayılı Yasa ile bu cezalara idare heyetleri önünde itiraz edilebilmesine olanak tanımış, daha sonra yasakoyucu tarafından, idare heyetlerinin kuruluş, nitelik ve görevleri bakımından uygun görülmeyen bu uygulamadan vazgeçilerek, 1930 tarih ve 1608 sayılı Yasa ile, konuya daha uygun bir çözüm şekli getirmek amacıyla, itirazların öncelikle bir "mahsus hakim" tarafından, bulunmayan yerlerde ise, sulh hakimi tarafından incelenebilmesini olanaklı kılan bir düzenleme yapılmıştır.

Bu açıklamalara göre, Yasada sözü edilen "mahsus hakim" ibaresinden, sadece belediye işleriyle ilgili cezalara yapılan itirazları çözümlemekle görevli olacak özel hakimlerin amaçlandığı; ancak, mahsus hakimin bulunmadığı yerlerde sulh hakimliğine

başvurulacağının açıkça belirtilmiş olması karşısında, bu tür cezalara karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 1608 sayılı Yasa'ya göre verilen (1) gün müddetle ticaret ve sanat icrasından men cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 29.12.2006 gün ve 2006/1612 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.06.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.